
SENDİKA HAKKI MI, SENDİKAL HAKLAR MI?

Memurların sendikal hakları konusunda ilk kez bu seçimlerde partilerin “vaat” yarışına tanık olunuyor. Ancak bu haklardan hangisinin, ne zaman ve ne denli tanınacağı konusunda bir açıklık görünmüyor. Ne partiler böyle bir açıklığa yanaşıyor ve ne de memur sendikaları bu konuda kamuoyunun önüne bir istemle çıkıyorlar.

Böylelikle, partilerin, memurlara “sendikal haklar” için mi, yoksa “sendika hakkı” için mi söz verdikleri sorusunun yanıtı, bir sonuca bağlanmamış olarak (muallakta) kalıyor.

Doğaldır ki böyle bir durumda memurların sendikal haklarını tanıyacağına en çok inanılan bir partinin bile seçimlerden sonra “ben böyle demedimdi” diyebilmesi ve “sendikal haklar” yerine, “sendika hakkı” ile yetinmesi, ya da başka bir biçimde kısıtlamalar içeren yasal düzenlemelere gitmesi olasıdır. Kanımızca, onaylanmış uluslararası sözleşmelerin içerdiği sendikal hakların kullanılmasında bile memur sendikalarına, onların kurucularına, üyelerine yönelik hukuk dışı bir dizi uygulamanın egemen olduğu ülkemizde, “memurlara sendikal hakları ILO ölçütlerine göre eksiksiz tanınacaktır”, ya da “Avrupa’da ne varsa o sağlanacaktır” denilmesi de bu olasılığı ortadan kaldırmayacaktır.

İktidara en yakın bir sol parti olduğu için özellikle SHP'nin kendi iktidarında böyle bir olasılığa yer olmadığını kanıtlaması gerekmektedir. Memurların sendikal hakları konusunda bu Parti'nin şimdiye değin söyledikleri, kendisiyle at başı yarışan partilerin söyledikleriyle üç aşağı beş yukarı aynıdır. Denilebilir ki şimdiki durumda SHP, siyasal “tercih”ini partilerin memurların sendikal haklarına yönelik tutumlarıyla da yapacak ve iktidar “şans”ı bulunan partilere oy verecek olan milyonlar için, tek seçenek olabilmiş değildir.

Bunun içindir ki SHP, memurların sendikal hakları konusunda da, iktidara kendisiyle yaklaşık uzaklıkta bulunan partilerden kendisini ayıran özellikleri, açık-seçik ortaya koymalıdır.

Örneğin olası bir SHP iktidarında;

- ✦ Sendika, toplu sözleşme ve grev hakları, ancak demokratik bir toplumda zorunlu önlemler olarak kabul edilebilecek kısıtlamaların dışında, bütün memurlarca kullanılabilir midir?
- ✦ TBMM'nce onaylanmış İHAS ve ILO 98'in ülkemiz için bağlayıcılığı ve İHAS'a dayanılarak kurulan memur sendikalarının yasal varlığı kabul edilecek midir? ANAP iktidarının sendika özgürlüğünü “ihlal” eden uygulamalarıyla “mağduriyet”e uğrayan sendikacı ya da sendika üyesi memurlara, uğradıkları zararlara karşılık olmak üzere ödence (tazminat) ödenecek midir? Bunlardan, işten atılan, işyeri değiştirilenler, eski görevlerine, görev yerlerine döndürülecek midir?
- ✦ Memurlara ve sendikalara siyasal özgürlük tanınacak mıdır?
- ✦ ILO 87 ve 151 ile Avrupa Sosyal Şartı (ASŞ)'nin çekince konulan 5. ve 6. maddeleri onaylanacak mıdır?

† Toplusözleşme hakkının, var olan memur sendikaları ve kuruluşlarınca kullanılması sürecine 1992 Bütçesi'nde başlanacak mıdır?

† Anayasa'da memurlara sendika, toplusözleşme ve grev yasağı bulunmadığına göre, bu haklarla ilgili yasal düzenlemelere yeni bir anayasa yapılıncaya değin beklemeksizin gidilecek midir?

Bu seçim koşullarında milyonlarca memur ve memur yandaşı için SHP, ancak bu sorulara olumlu yanıt verebildiğince “tercihe değer” olabilecektir. Ama daha da geç kalmadan.

10 Ekim 1991